

**Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om
ändring av 3 a § lagen om tryggnad av landets utrikeshandel och
ekonomiska tillväxt**

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att 3 a § lagen om tryggnad av landets utrikeshandel och ekonomiska tillväxt skall ändras så att det stadgas att för transitering av sådana produkter som omfattas av exportkontroll skall krävas tillstånd.

Avsikten är att lagen skall träda i kraft så snart som möjligt sedan den har antagits och stadfästs.

MOTIVERING

**1. Nuläge och föreslagna
ändringar**

Med stöd av 3 a § (506/92) lagen om tryggnad av landets utrikeshandel och ekonomiska tillväxt regleras exportkontrollen av s.k. dual-use produkter som omfattas av COCOM-arrangemanget. Avsikten med COCOM (Coordinating Committee on Multilateral Export Controls; koordinationskommittén för kontroll av multilateral export) är att förhindra att högteknologi som lämpar sig för militärt bruk hamnar i sådana länder som ur COCOM-ländernas synvinkel är icke-önskvärda. Medlemmar i COCOM är de länder som är medlemmar i Atlantpakten (NATO), med undantag av Island, samt Australien och Japan.

Finland är inte medlem i COCOM, men i likhet med andra neutrala länder har man i den nationella lagstiftningen försökt beakta de begränsningar som COCOM ställer. Därför fogades år 1991 till lagen om tryggnad av landets utrikeshandel och ekonomiska tillväxt ett stadgande vars syfte var att trygga verksamhetsbetingelserna för den inhemska högteknologiska industrin. I högteknologiprodukter som tillverkats i Finland finns ofta komponenter

som importerats från COCOM-länderna eller som tillverkats med know-how från dessa länder. För att Finland skall få tillgång till dylika komponenter och anordningar samt tjänster i anslutning till dem förutsätts att det land som exporterar produkten kan försäkra sig om att den eller en tjänst som sammanhänger med den inte exporteras vidare till ett land som är föremål för exportbegränsningar. Finland har följaktligen hittills fått bästa möjliga behandling av COCOM-länderna.

Den gällande lagstiftningen ger inte myndigheterna några möjligheter att övervaka transiteringen av varor och tjänster som hör till COCOMs s.k. industrilista. Inom ramen för den nuvarande lagstiftningen är det således möjligt att dual-use produkter transporteras via Finland till länder som ur COCOM-ländernas synvinkel är icke-önskvärda. För att dylik verksamhet skall kunna förhindras, bör det stadgas om en möjlighet för myndigheterna att övervaka transiteringen av dual-use produkter.

För att transiteringen bör göras beroende av tillstånd talar också de ändringar av förvaltningen som bereds som bäst. För förvaltningen av exportkontrollen av dual-use produkter svarar i dagens läge utöver handels- och industri-

ministeriet också utrikesministeriet och försvarsministeriet. Avsikten är att det nuvarande arrangemanget skall göras redigare och förenklas så att förvaltningen av exportkontrollen av produkter som omfattas av arrangemanget för exportkontroll av kemiska och biologiska produkter (AG, Australia Group) och av dual-use produkter som omfattas av arrangemanget för kontroll av missilteknologi (MTCR, Missile Technology Control Regime) överförs från försvarsministeriet till handels- och industriministeriet. Hos försvarsministeriet skall den tillståndsförvaltning som sammanhänger med exportkontrollen av egentlig försvarsmateriel kvarstå. Avsikten är att reformen skall realiseras under början av år 1994.

Finland anslöt sig år 1991 som medlem till båda de ovan nämnda arrangemangen. Medlemsländer i MTCR- och AG-arrangemanget är de länder som är medlemmar i Europeiska unionen och i Europeiska frihandelssammanslutningen (EU- och EFTA-länderna), med undantag av Island, samt Australien, Japan, Kanada, Nya Zeeland och Förenta Staterna. Både i AG- och MTCR-arrangemanget förutsätts att medlemsländerna övervakar transiteringen också av de produkter som hör till arrangemanget. I Finland har detta stadgats i 2 § lagen om export och transitering av försvarsmateriel (242/90). I och med ändringen av förvaltningen av exportkontrollen kommer exportkontrollen av alla produkter som hör till AG-arrangemanget och dual-use produkter som hör till MTCR-arrangemanget att basera sig på lagen om tryggnad av landets utrikeshandel och ekonomiska tillväxt. Övervakningen av transiteringen av dessa är i fortsättningen inte möjlig utan den lagändring som nu föreslås.

Med anledning av ovanstående föreslås att 3 a § lagen om tryggnad av landets utrikeshandel och ekonomiska tillväxt skall ändras så att stadgandet möjliggör exportkontroll av transiteringen av dual-use produkter.

Med lagändringen breddas i fråga om de produkter som hör till COCOM de grunder med stöd av vilka utrikeshandeln med dem kan begränsas.

2. En internationell jämförelse

I största delen av de länder som hör till MTCR- och AG-arrangemangen stadgas att

transitering av dual-use produkter är beroende av tillstånd.

Inom Europeiska unionen finns tills vidare inget enhetligt exportkontrollsystem. Beredningen av lagstiftningen om detta har emellertid redan framskridit långt och avsikten är att också transiteringen skall bli beroende av tillstånd.

3. Propositionens verkningar

Lagändringen gör det möjligt att koncentrera tillståndsförvaltningen i fråga om dual-use produkter till handels- och industriministeriet. Detta ökar i någon mån den arbetsmängd som behövs för exportlicensieringen. De ökande uppgifterna kan dock skötas genom att de nuvarande personalresurserna omfördelas.

Propositionen har inga större ekonomiska verkningar.

4. Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid handels- och industriministeriet. I samband med beredningen har exportkontrolldelegationen hörts, där utrikesministeriet, handels- och industriministeriet, inrikesministeriet, försvarsministeriet, tullstyrelsen, skyddspolis och Industrins och Arbetsgivarnas Centralförbund är representerade.

Koncentreringen av den tillståndsförvaltning som gäller exportkontrollen på det sätt som nämns i propositionen har föreslagits av en exportkontrollarbetsgrupp som avlät sin slutrapport till utrikesministeriet år 1992. I arbetsgruppen var de ovan nämnda myndigheterna representerade. I de utlåtanden som fåtts över slutrapporten har arbetsgruppens förslag förordats.

5. Ikraftträdande

Det föreslås att lagen skall träda i kraft så snart den har antagits och blivit stadfäst.

6. Lagstiftningsordning

Genom att stadganden om kontrollen av transiteringen införs i lagen om tryggnad av

landets utrikeshandel och ekonomiska tillväxt breddas i någon mån tillämpningsområdet för lagen, som har getts i den ordning som stadgas i 67 § riksdagsordningen. Det är dock endast fråga om en ringa komplettering av lagen och det att transiteringen tas med i kontrollen står inte i strid med den allmänna avsikten med lagen. Riksdagens grundlagsutskott har bl.a. i sitt utlåtande (GrUB 14/1985 rd) till riksdagen år 1985 konstaterat att en lagändring i situa-

tioner av det slag som beskrivs ovan inte behöver behandlas i den ordning som stadgas i 67 § riksdagsordningen.

Med anledning av ovanstående föreslås att lagförslaget skall behandlas i den ordning som stadgas i 66 § riksdagsordningen.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ändring av 3 a § lagen om tryggnad av landets utrikeshandel och ekonomiska tillväxt

I enlighet med Riksdagens beslut

ändras 3 a § 1 mom. lagen den 15 februari 1974 om tryggnad av landets utrikeshandel och ekonomiska tillväxt (157/74), sådant det lyder i lag av den 12 juni 1992 (506/92), som följer:

3 a §

Genom förordning kan exporten av varor eller av tjänster som behövs vid tillverkningen och användningen av sådana och transport av dem via finskt territorium till tredje land (transitering) begränsas

1) för att tillgången till utländska varor och tjänster samt råvaror och halvfabrikat som är nödvändiga för den industriella verksamheten skall kunna garanteras eller

2) då en vara eller tjänst har importerats till Finland med reexportbegränsningar eller reexportförbud.

Denna lag träder i kraft den
199 .

Helsingfors den 31 januari 1994

Republikens President
MAUNO KOIVISTO

Minister *Pertti Salolainen*

Lag

om ändring av 3 a § lagen om tryggande av landets utrikeshandel och ekonomiska tillväxt

I enlighet med Riksdagens beslut

ändras 3 a § 1 mom. lagen den 15 februari 1974 om tryggande av landets utrikeshandel och ekonomiska tillväxt (157/74), sådant det lyder i lag av den 12 juni 1992 (506/92), som följer:

Gällande lydelse

Genom förordning kan exporten av varor eller av tjänster som behövs vid tillverkningen och användningen av sådana begränsas

1) för att tillgången till utländska varor och tjänster samt råvaror och halvfabrikat som är nödvändiga för den industriella verksamheten skall kunna garanteras, eller

2) då en vara eller tjänst har importerats till Finland med reexportbegränsningar eller reexportförbud.

Föreslagen lydelse

3 a §

Genom förordning kan exporten av varor eller av tjänster som behövs vid tillverkningen och användningen av sådana *och transport av dem via finskt territorium till tredje land (transitering)* begränsas

1) för att tillgången till utländska varor och tjänster samt råvaror och halvfabrikat som är nödvändiga för den industriella verksamheten skall kunna garanteras eller

2) då en vara eller tjänst har importerats till Finland med reexportbegränsningar eller reexportförbud.

Denna lag träder i kraft den
199 .